

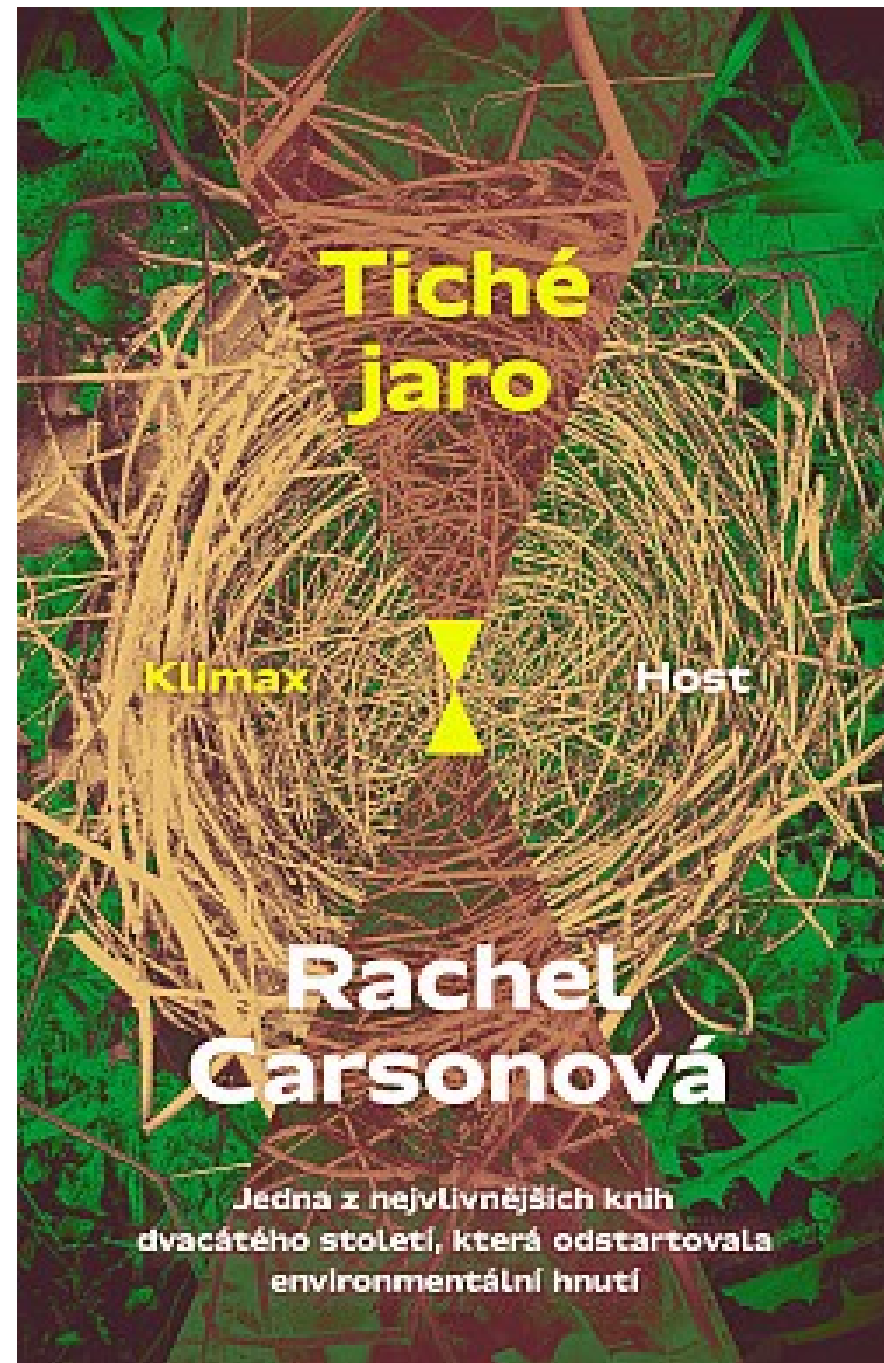
Environmentálna etika

Slavomír Lesňák

<https://www.careelite.de/en/online-live-kill-counter/>

<https://www.veganstore.cz/a/pocitadlo-clovekem-usmrcenych-porazenych-zvirat>

Start
hnutí: 60.
léta

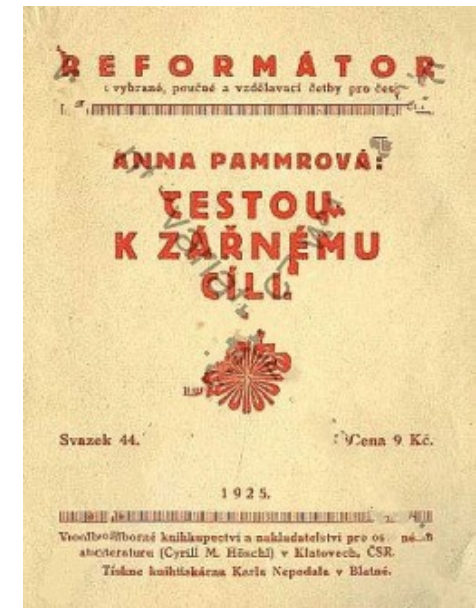
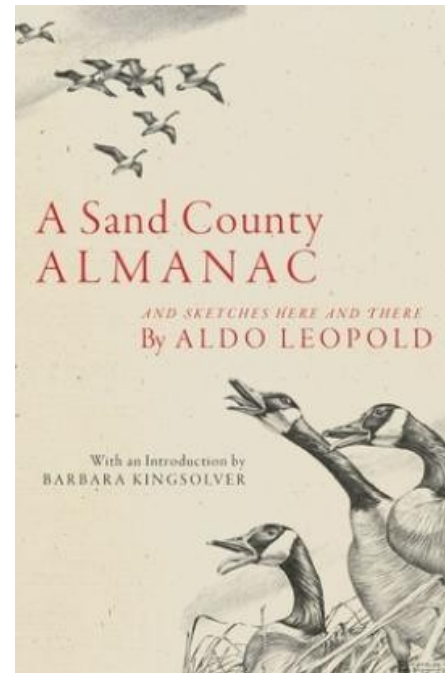
Hlasité jaro 1962	13
1. Bajka pro budoucí pokolení	21
2. Povinnost vytrvat	23
3. Elixíry smrti	33
4. Povrchové vody a podzemní moře	57
5. Půdní říše	71
6. Zelený plášť Země	81
7. Zbytečná spoušť	103
8. A ptáci nezpívají	119
9. Řeky smrti	145
10. Nevybíravé zásahy z nebe	169
11. O čem se ani Borgiům nesnilo	189
12. Lidská daň	201
13. Úzké okénko	213
14. Každý čtvrtý	231
15. Příroda si to líbit nenechá	257
16. Než se utrhne lavina	275
17. Druhá cesta	289

- „Bylo jednou jedno městečko v srdci Ameriky, kde všechno živé existovalo v souladu se svým okolím....Tak tomu bylo až do doby, kdy si tam první osadníci budovali domy, hloubili studny a stavěli stodoly. Potom ten pohádkový kraj zasáhla podivná pohroma a všechno se začalo měnit. Padlo na něj jakési zlé prokletí – hejna slepic zachvátily záhadné nemoci, dobytek a ovce zchřadly a zemřely. Všechno přikryl stín smrti. Farmáři si povídali, že nemoc postihla i jejich rodiny. Lékaři ve městě nevycházeli z údivu nad novými druhy chorob, které začaly sužovat jejich pacienty. Došlo k několika náhlým, nevysvětlitelným úmrtím, nejen mezi dospělými, ale i mezi dětmi; když si hrály, zničehonic se jim přitížilo a pár hodin na to zemřely....Toto město ve skutečnosti neexistuje, ale velice snadno bychom našli tisíc podobných ve Spojených státech i jinde ve světě. “[1]

Rachel Carson (1907-1967) v úvodu knihy Tiché jaro (The Silent Spring, 1962) o problémech životního prostředí ve Spojených státech v 50tých letech

Hlasy předtím

- A. Schopenhauer: soucit k jiným bytostem
- Josef Durdík: Pozor na lesy! (1874)
- Anna Pammrová: mužská společnost kazí život ženě i přírodu (1925)
- Aldo Leopold: lesník v USA: krásné je to, co směřuje k podpoře biodiverzity (1949)

Pozor na lesy!

Rozprava

Dra. **Josefa Durdíka.**

(Vyňato z časopisu „Vesmír“.)

V PRAZE.
Tiskem a nákladem Jana Otty.
1874.

170219-A

Čo sa zmenilo?

- . Už nie je možné žiť mravne a súčasne ostávať ľahostajným k osudu prírody
- . Príroda už nie je mravne irelevantnou súčasťou reality, spadajúcou iba do kompetencie prírodnej vedy
- . Ide o ohrozenie stability a funkčnosti pozemskej prírody - závažný existenčný aspekt súčasnosti, dotýkajúci sa života každého človeka ale i generácií budúcich

Čo je príroda

- . zahŕňa všetku realitu, ktorá nevznikla ľudským pôsobením (nielen *príroda pozemská* - ekvivalentom pojmu *vesmír*)
- . rozlišovanie medzi *prírodou neživou* (abiotickou) a jej *živými zložkami* (biota)
- . vzájomné väzby a vplyvy: neživá príroda poskytuje životu predovšetkým látkové a energetické zdroje (voda, minerály, atmosféra).
- . ľudská kreativita - pretváranie prírody - *kultúra*

Diverzita

- druhová pestrosť – rozmanitosť
- význam pre rovnovážne fungovanie spoločenstiev

- čím je spoločenstvo diverzifikovanejšie (pestrejšie), tým je stabilnejšie a lepšie prosperuje
- vlk či komár škodcami? každý typ organizmu v ekosystéme dôležitou rolu - prispieva k rovnovážnemu fungovaniu

- znižovanie diverzity riziko pre zachovanie obývateľnosti planéty

- antropogénne znižovanie diverzity (zabíjanie či vymieranie v dôsledku človekom spôsobených zmien prostredia – technická civilizácia)

Problémy prostredia

- . Globálne problémy - navzájom prepojené, synergicky pôsobiace
- . univerzálne vo svojich dopadoch - dotýkajú sa celej našej planéty (biotu i ľudskej populácie)
- . **Nebezpečie vojenského konfliktu** (devastácia životného prostredia)
- . **Rast ľudskej populácie**
- . **Problém vyčerpania prírodných zdrojov**
- . **Degradácia celku biosféry** (zamorenie, znečistenie a vyčerpanie)
- . **Klimatická zmena**

Aká je hodnota přírody a živých bytostí?

A. N. Whitehead prepája ontologickú a axiologickú perspektívu:

- *1. Každá jednotlivá věc je nenahraditelnou hodnotou, neboť každá věc je novým tvůrčím přístupem ke světu – věc vzniká jako konstelace podmínek.*
- *2. Každá věc je nedílně spojena se všemi ostatními věcmi*
- *3. Každá věc je svým vlastním procesem sebevytváření, je chápána jako událost a je tudíž vnitřně hodnotná, neboť má význam sama pro sebe*
- *4. V přírodním řádu je obsažena potence imanentní tvořivosti.*

(Jemelka, P. Úvod do ekologické problematiky. MU, 2021, s. 41).

Environmentálne smery

- . Ekocentrizmus (ide o systém – planétu a jeho/jej stabilitu)
- . Biocentrizmus (ide hlavne o vnútornú hodnotu prírody)
- . Antropocentrizmus (ide o ochrane pre potreby človeka)
- . Zoocentrizmus (ide o každé jednotlivé zviera)
- . Ekofeminizmus
- . Sociálna ekológia

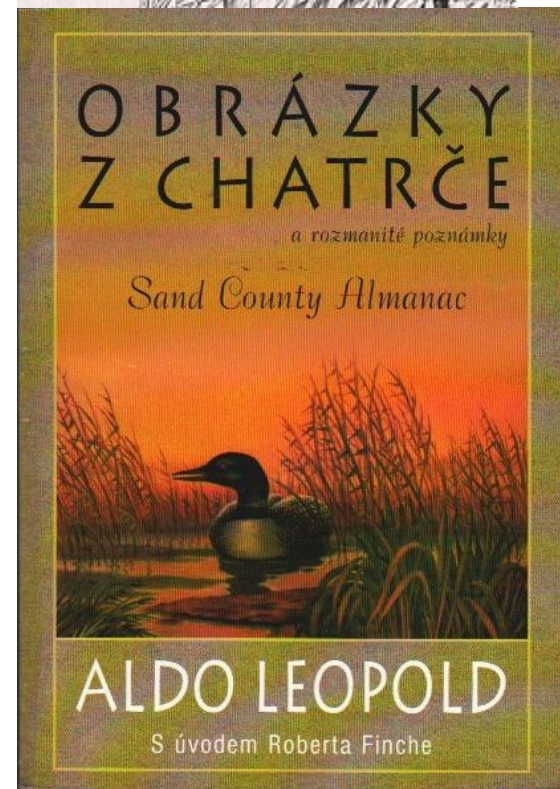
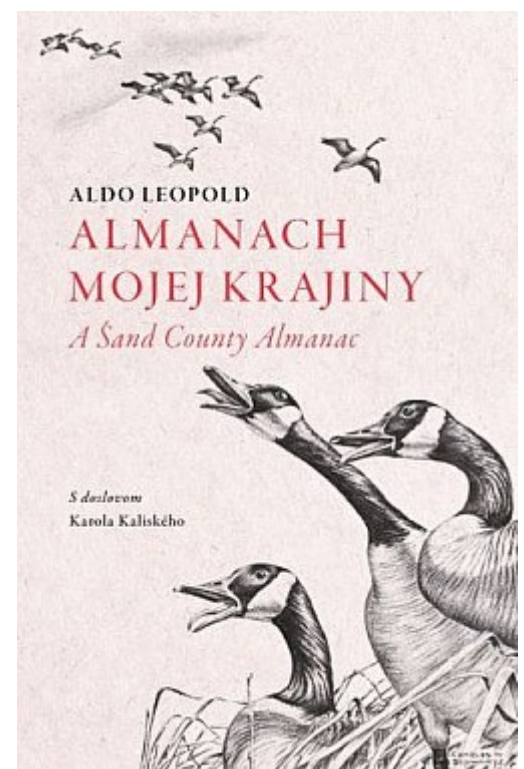
Ekocentrismus Alda Leopolda

*Zkoumejme každou otázku z hlediska toho,
co je eticky
a esteticky správné, stejně jako toho,
co je ekonomicky výnosné.*

*Určitá věc je správná, když směřuje
k zachování integrity,
stability a krásy biotického společenství.
Směřuje-li jinak, je špatná.*

LEOPOLD, A. Etika Země. In Filosofický časopis, 1991/39, 6, s 1025.

<http://www.porubka.esy.es/index.php?se=detail&prc=2970&autor=Aldo%20Leopold&nazov=Obr%C3%A1zky%20z%20chatr%C4%8De>

*likvidovala flóru, čím by na hoře napáchala škodu
nemusela vzpomínat.* (Lesňák, 2024, Interakce)
Precitnutie zo sportového lovu Leopolda

Leopold precitne - vidí v mrtvých očiach vlčice
hora nesúhlasila...

Viz LEOPOLDO, A. Obrázky z chatrče a rozma
S úvodem Roberta Finche. Tulčák: Abies, 1995,

Lokálny ekocentrizmus: evolučná ontológia (J. Šmajš, P. Jemelka, J. Krob, a d.)

Evolúcia prírody a vývoj kultúry

- Podobne jako u K. Lorenza...
 - Príroda – všetko pôvodné okolo nás
 - Kultúra – všetko umelé okolo nás
 - Kultúra vzniká pretváraním –ničením prírody
 - Homo sapiens – adaptovaný na život pred 200tis rokmi
 - ako sa cíti „starý človek“ v novej sofistikovanej technickej kultúre?
 - Môže byť šťastný?
-
- Problémom je protiprírodná kultúra (proti prírode i človeku)
 - Riešenie: vytvorenie novej – biofilnej kultúry

Biocentrizmus

Prírodu chráníme, preto, že je, má hodnotu sama osebe (vnútornú)

Prírodu a živé bytosti nevlastníme, nemáme právo ich ničiť

BIOS- život

Doktor z Afriky... a jeho koncept úcty k životu

<http://e-obzor.cz/albert-schweitzer/>

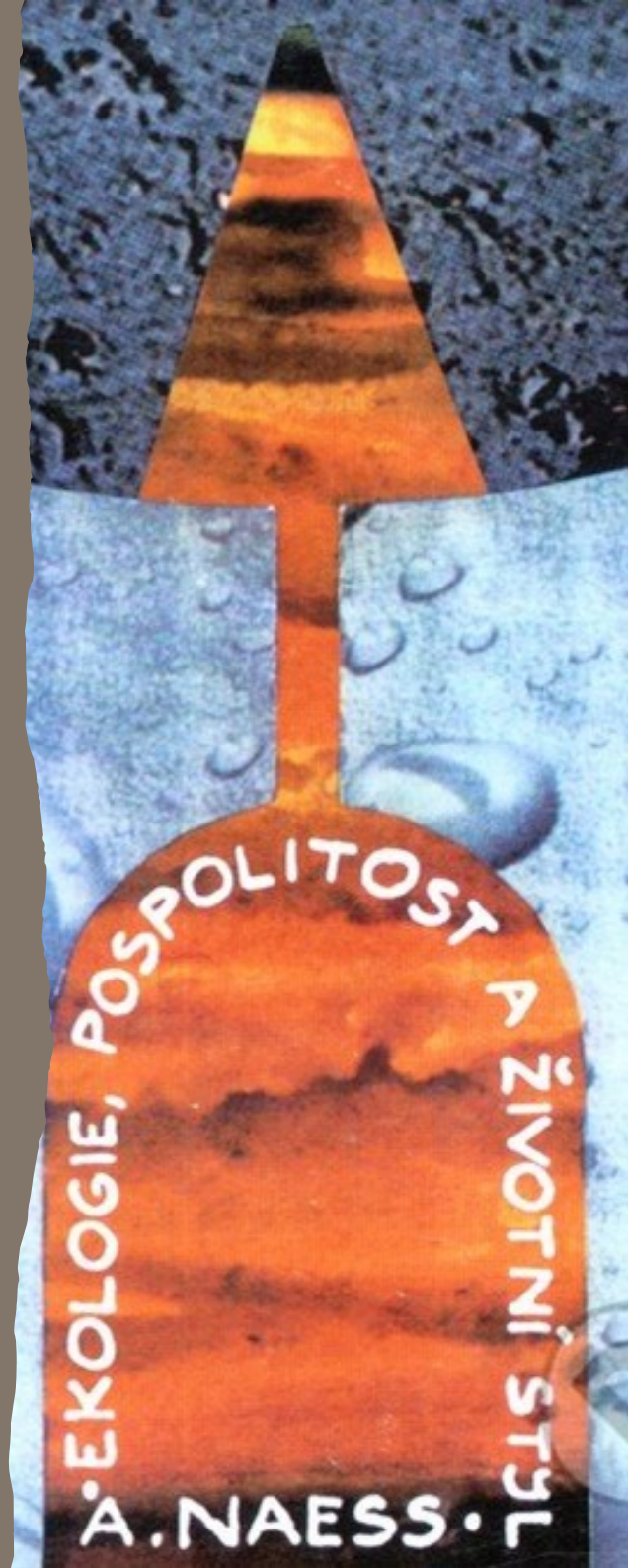
Etika úcty k životu Alberta Schweitzera. Biocentrismus

- **Já sem život, já chci žít uprostřed života, který chce žít.
(všechny formy života jsou si rovny)**
- Tuto instinktivní vůli k životu si ale musíme uvědomit a ujasnit. Neboť přitakání životu znamená prohloubení, zvroucnění a vystupňování vůle k životu. Současně zažívá myslící člověk nutkání projevovat stejnou úctu veškeré vůli k životu jako své vlastní. Dokáže se vcítit do jiného života a tím rozlišovat mezi dobrem a zlem.
- **Dobré** je život udržovat, život podporovat, vývojeschopný život přivádět k jeho nejvyššímu zhodnocení.
- **Zlé** je život ničit, životu škodit, vývojeschopný život potlačovat. Toto je jedině myslitelný absolutní základ mravnosti.

Hlbinná ekológia (hlubinná)

- Shallow – povrchná, mēlká
 - väčšina ochranárov i uvedomelých → boj proti znečisťovaniu prírody, ničeniu zdrojov; starostlivosť o zdravie človeka
- Deep – hlboká, hlubinná
- prístup spájaný s hodnotami a vnútorným prežívaním → nejde o riešenie problémov, ale o to, aby nevznikali

„Netříd'te odpad – raději žádný neprodukuje.“

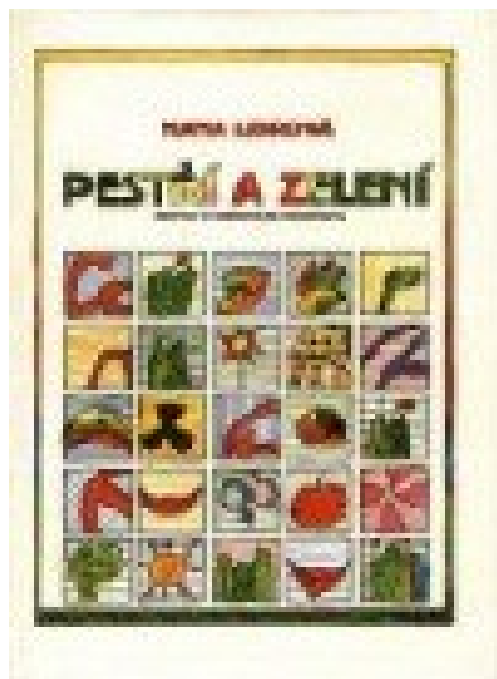
Ciel': self realisation

- - proces stále sa rozširujúceho Ja
 - → rozšírenie Ja na celé živé spoločenstvo
- prekonanie odcudzenia sa od prírody
- stotožnenie vlastných záujmov so záujmami živého celku

- rozvoj sveta je zlučiteľný s udržaním prírody
 - - podmienkou znižovanie ľudskej populácie - hlavne na západe
 - Znižovanie HDP

- prax: život v tzv. dobrovoľnej skromnosti (Hana Librová, Brno)

Hana Librová:
o zelených komunitách v Čechách a na Moravě

Antropocentrizmus

. zdôvodnenie potreby ochrany prírody s odkazom na ľudské potreby a záujmy :

- *Přírodu je třeba chránit, protože ji lidé aktuálně i potenciálně potřebují pro život, je tedy chápána především jako užitečná pro člověka.*
- *„Je třeba o přírodu pečovat, protože ji potřebujeme.“ (Jemelka, P. 2021)*

Príklad: Etika zodpovednosti Hansa Jonasa

- - jedná za záujmy toho, čo ešte neexistuje:
- *Jednej tak, aby tvé skutky byly slučiteľné s trvalou prítomnosťou*
- *skutečného ľudského života na Zemi!*
- *Jednej tak, aby dôsledky tvé činnosti nepôsobili ničivě na*
- *budoucí možnosť takového života!*
- *Neohrožuj podmienky neomezeného trvání lidstva na Zemi!*

. *Pokus o etiku pre technologickú civilizáciu*

. Usiluje o hlbšie ontologické zakotvenie slobody a života - v prírode

. **3 zdroje zodpovednosti:**

. Bytia „vo svete“ - ako starosti (Heidegger)

. Teleologické zameranie života ako celku (Aristotelova metafyzika)

. KI IK - nová verzia - rozšírený o budúce generácie

Technický pokrok - nové morálne problémy

- . Zásahy do prírody nielen pozitívne
 - . Dnes už zrejma deštruktívne pôsobenie techniky a technológie
 - . **Technický vývoj čoraz samostatnejší – samočinná hybná sila** – vymknutie sa kontrole
 - . Technický pokrok pascou človeka, ktorú si na seba nastražil
-
- . Riešenie – premena podstaty stratégie ľudského konania
-
- . **3 stupne moci človeka:**
 - . Moc človeka prostredníctvom techniky na prírodu
 - . Moc samočinnej bezbrehej techniky – bezmoc: človek len „predmetom“ techniky
 - . Sila človeka- opätovné ovládnutie techniky – zodpovedným konaním

Príčiny krízy – kritika tradičnej etiky

- . K preceneniu F. Baconovho ideálu panstva nad prírodou prostredníctvom vedecko-technického poznania (Nové organon)
- . Technický potenciál umožňuje zasahovať v nebyvalej miere – ničivosť a krátkozrakosť (bez ohľadu na budúce generácie)
- . Priepasť medzi predvídajúcim poznaním a silou konania
- . Technologické konanie nie je morálne neutrálne
- . **(doteraz) Antropocentrické zameranie etiky:**
 - . morálne konanie vedené len záujmami človeka
 - . objekty mimo človeka bezvýznamná oblasť
 - . len vzťahy medzi ľuďmi;
 - . podstata človeka vraj nemenná;
 - . nerátanie s premenou človeka na objekt (předmět techniky)
 - . Morálny svet vymedzený úzko z časovopriestorového hľadiska (chýba budúcnosť) – len teraz...

Nové dimenzie zodpovednosti

- Doterajšia etika – posudzovanie podľa toho, čo sa stalo
 - výsledkov ľudského konania
- Nový typ konania – uvedomenie si zraniteľnosti prírody
 - zmena záujmu – zahrnutie zachovania prírody
- Príroda nie je objektom vôle človeka ale to, k čomu máme záväzok.*
- Naše poznanie dáva neobmedzenú moc
 - nová formulácia práv a povinností
- Zodpovednosť má **nerecipročnú** povahu
 - budúce generácie nám to nevrátia
- Forma KI – nekompromisná povaha povinnosti
 - (zabudovaný moment naliehavosti a nutnosti)

Heuristik a strachu

- . Nedostatok poznania s uvedomením si možného rizika –
 - . nie vždy predvídateľné → **strach**
- . Motív povinnosti – priznanie si nevedomosti
- . Musíme si naháňať strach - uvážlivý **strach mobilizuje**
 - . morálny pocit
 - . hodnotové kritérium
- . Strach nielen z rizík neúspechu – ale i úspechu!

Další autoři antropocentrické environmentální etiky

- John Passmore (Man's Responsibility for Nature, 1974)
- bývalý viceprezident USA Albert Gore (Země na misce vah, 1994), a d.

<https://broadblogs.com/category/feminism/>

Ekofeminizmus

(od 70. r. 20. st.)

Mužské výhovorky?

“Let me start by saying no one is a bigger feminist than me.”

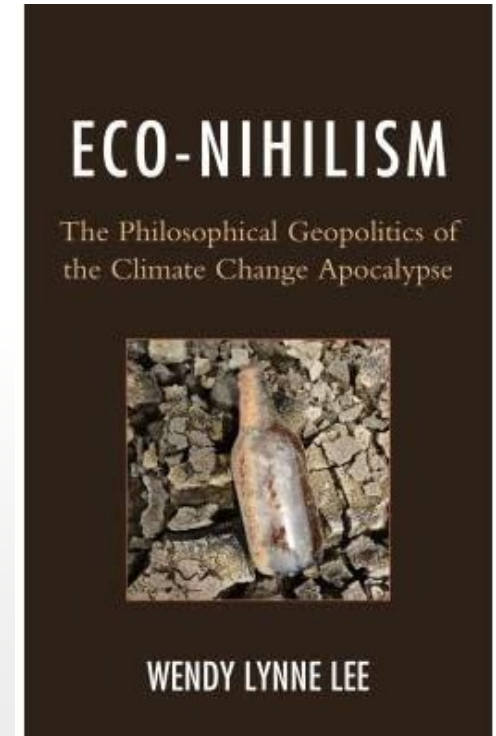
Zľahčovanie?

Virginia Held

Erika přeložila. Osobní, politická a globální

Zoocentrismus Petra Singera

- Singer, P.: Osvobození zvířat. Praha: Práh, 2001.
- SINGER, Peter. Practical ethics. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
- Ethics in the Real World: 82 Brief Essays on Things That Matter. Princeton University Press, 2016.

Odpovědnost k dalším bytostem

- V roce 1975 Peter Singer: *Osvobození zvířat*
- Stimul pro zakládání organizací pro ochranu zvířat
- jak krutě se lidé chovají ke zvířatům kvůli masu, kůži, zbytečným vědeckým experimentům, testování kosmetiky, a pod.
- Lidské a Non-lidské živé bytosti jsou si rovny: každá živá bytost má preferenci netrpět, mnohé mají schopnost uvědomovat si svou minulost a budoucnost.
- Dle tzv. **zoocentrismu** je odpovědné jednat v souladu se preferencemi živých bytostí
- Netrpět je vlastní přirozený způsob života, atd.).
 - řešením veganství – nahrazení zvířat v potravě, oblečení a v průmyslu
 - zároveň sníží emise – i environmentální odpovědnost

- Shrnutí: nejíst – kdo má povědomí sebe sama, cítí bolest, má preference (zájmy)

Kresťanský teistický model hodnoty prírody?

Erazim Kohák: Zelená svatozář
Zvieratá: „bratříček v kožíšku“

Sme správcom planéty?
Sme od Boha viac ako zvieratá?

Alebo majú vlastnú hodnotu mimo človeka i Boha?

Antropocentrizmus: človek je obrazom Boha (duša),

Dokonca sa Boh sám stal človekom

Biblia: človek správcom planéty – nie majiteľom...

Týka sa nás environmentálna zodpovednosť – voči Bohu a jeho stvorens

ENCYKLIKA
SVÄTÉHO OTCA FRANTIŠKA

LAUDATO SI'

o starostlivosti o náš spoločný domov

Papež v OSN vyzval na ochranu prírody a odsúdil svetovú nerovnosť

#pápež František #OSN

ČTK | 25.09.2015 17:51

Bůh odpouští, ale příroda nikdy, varuje papež František

25. ledna 2014 7:16

Papež František, který převzal své jméno po svatém Františku z Assisi, jenž je patronem ekologie, píše encykliku o vztahu člověka a přírody. Potvrdil to vatikánský mluvčí Federico Lombardi. Jak poznamenala agentura Reuters, hlava katolické církve již vícekrát ukázala, že se o ekologii zajímá.

Modlite sa za prírodu a tvorstvo, vyzval pápež František

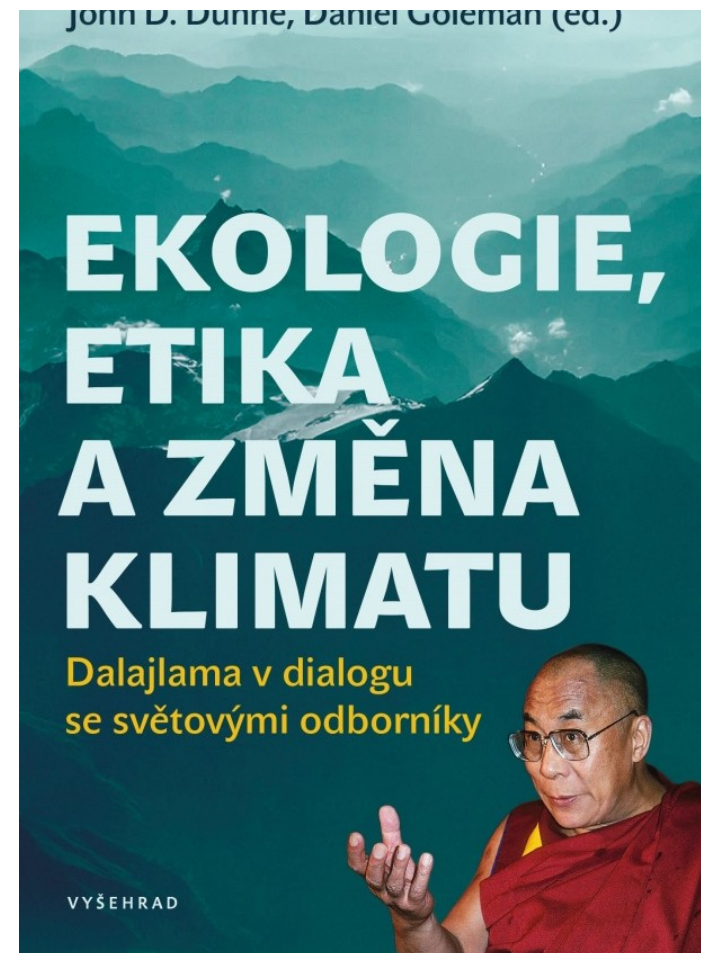
iDNES.cz / Zprávy

Buddhistické hledisko

- Thupten Jinpa: Koncept duchovního osvobození – očista od toxických aspektů mysli
- Aby se zdokonalily ušlechtilé vlastnosti dány nám přirozeně
- Dalajláma: Nesprávné jednání – z nesprávné motivace – z nevědomosti
- Potřebujeme ji odstranit, nahradit moudrostí – obě mentální vlastnosti...
- 1. stádium: náhled - cvičení mysli (na smyslové úrovni ještě nejde učinit mentální cvičení – práce na moudrosti – náhledu na problémy)
- 2. stádium: meditace – stát se, pěstovat, vytvořit – proces formování zvyku (záměry: soucit a altruismus): poznat dobro – konat dobro...
- 3. stádium: jednání – vyplyne z proměněného stavu mysli – zvyků-cností: jde o rozvoj charakteru
- plán tzv. nálandské tradice (není náboženský)

- Thunpen Jinpa a Dalajláma: Od motivace k činnosti: buddhistické hledisko. In: BSTAN-'DZIN-RGYA-MTSHO, DUNNE, John D. a GOLEMAN, Daniel (ed.). *Ekologie, etika a změna klimatu: Dalajlama v dialogu se světovými odborníky*. V Praze: Vyšehrad, 2020, s. 172-174.

Cesta individuální cnosti

- Rozumnost – kontrola pudů, tužeb, vášní, konzumu
- Zvyky a zlozvyky
- Cnosti a neřesti (egoismus, chamtivost, arogance, nevědomost –ignorace, lhostejnost)

Environmetálna psychológia

Ignorácia a popieranie potrebnosti zmeny (Franks, Hanscombe, Johnstone 2018;)

Pomalá zelená transformácia ekonomiky a politiky (Gates, 2021) – strata legitimacy (Felicetti 2021)

Nespravodlivé riešenia (Hála 2020)

Sila dňa (Patočka 2007; Jaspers 2008) a falošné vedomie (Marx)

Sklamanie, žiaľ (Jemelka 2021; Dougald 2018; Librová, Pelikán, Galčánová, Kala 2016; Scranton 2015)

Eskapizmus (útek k hedonizmu, znovuobjavenie spirituality, vyriešenie všetkých problémov – podpora ničenia: Wallace-Wells 2020; Komárek 2008; Fromm 2000)

Znížená dôstojnosť jedincov s nehumánnym jednaním (príklad vysvetlenia trestov smrti, možné aplikovať i na ďalšie situácie? Švaňa 2016).

Hľadať
 podrobné vyhľadávání →

Uživatelská zóna
Přihlásit
Registrovat
Ztracené heslo

Novinky Televize Kino VOD ^{new} DVD & Blu-ray Tvůrci Žebříčky Filmotéky Uživatelé Diskuze

Chceš se technologicky podílet na vývoji ČSFD.cz? Pokud ovládáš Python a PHP, jsi zodpovědný a rád se učíš novým věcem, pak hledáme přímo tebe!

David Attenborough: Život na naší planetě

🇬🇧 David Attenborough: A Life on Our Planet

Dokumentární
Velká Británie, 2020, 83 min

Režie: Alastair Fothergill, Jonathan Hughes, Keith Scholey
Kamera: Gavin Thurston, Roger Horrocks
Hudba: Steven Price
Hrají: David Attenborough, Max Hughes
(další profese)

Obsah

Známý moderátor se ohlíží za svým životem a historií vývoje života na Zemi. Truchlí nad ztrátou divočiny a přichází s vlastní vizí budoucnosti. (Netflix)

přehled komentáře zajímavosti ocenění videa galerie ext. recenze ve filmotéce v bazaru diskuze

Komentáře uživatelů k filmu (145)

seřadit podle počtu bodů uživatele ▾

POMO ★★★★★

všechny komentáře uživatele / ↻

95%

Hodnocení uživatelů

golffista ★★★★★
POMO ★★★★★
Douglas ★★★★★
don corleone ★★★★★
Lima ★★★★★
Blizzard ★★★★★
Djkoma ★★★★★
Marigold ★★★★★
Renton ★★★★★
Anthony ★★★★★

všechna hodnocení
(3 596)

Fanklub filmu

Anaximandr
Britt
sisimiut
gomez08
MSMisak
marrrian
waassy1
Arkagas1989
JaneAire
santiler

všichni fanoušci
(17)

Premiéry

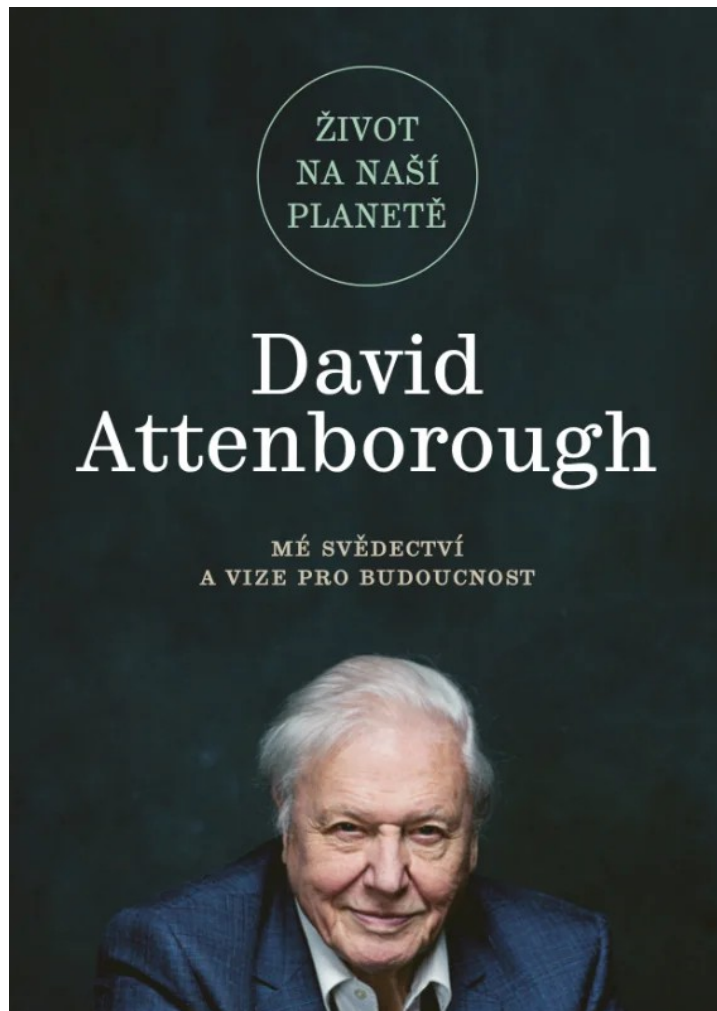
🌐 Na VOD od: 04.10.2020 Netflix

🐦 📘 👍 To se mi líbí 14

www IMDb

Tanv

Cvičenie: ku ktorému env. smeru má najbližšie?

Predátori sú vzácní

- Potrebujú veľa priestoru, veľa živočíchov
- Okolo 110 živočíchov ročne
- Ľudských predátorov je aktuálne 7,8 mild
- Mäsožravci spotrebujú 50x viac pôdy a vody ako vegáni

Problémy

- Aktuálne 15 mld vyrúbaných stromov ročne – kyslík, oteplenie, priestor pre živočíchy
- Polovica úrodnej pôdy dnes – poľnohospodárska pôda
- Akých vtákov je na svete najviac? 70% domáce / hlavne / *kuře*
 - Vytvárame 1/3 savcov na Zemi
- 80 % zníženie objemu sladkovodných organizmov (priehrady, odčerpávanie, znečistenie)
- Vyprázdnenie oceánov (výlov rýb i v hot spots)

Predpovede

- 2030 koniec amazonského pralesa – sója, drevo
 - katastrofálna strata druhov, biodiverzity, zmena na savanu – zmena kolobehu vody na Zemi
- 2030 – roztopenie Arktídy – ďalšie oteplenie – vymieranie
- 2040 – roztápanie/roztopenie permafrost (Sibír) – uvoľnenie metánu – skleníkový plyn – oteplenie
- 2050 – odumretie korálov v oceánoch (teplo, kyslo - púšť), populácia rýb na dne
- 2080 poľnohospodárska kríza – vyčerpaná pôda + zmiznutie opelujúceho hmyzu
- 2100 – planéta o 4 st. teplejšia – 6. hromadné vymieranie druhov, nárast utečencov
- Posledná generácia ľudí na Zemi? (2020-2100)

Riešenia

- Návrat divočiny na polovicu územia – automatická obnova
- OSN chce vyhradiť miesto najväčšej rezervácie v medzinárodných vodách – obnova i inde
- Zníženie premnoženého druhu – človeka
 - (2 deti na pár celosvetovo, už sa to deje)
 - Narazenie na strop priestoru a zdrojov- ako každý iný druh...inak 11mld ľudí v 2100
- Opustenie fosílnych palív – solár, vietor, voda
- Koniec s mäsom

Iné riešenie: zelený kapitalismus

- Zelený kapitalismus: transformace ekonomiky – nulové emise do 2050
- žádné zmínky o změně paradigmatu – jen technický návod v rámci systému
- Gates, 2021

BILL GATES

**JAK ZABRÁNIT
KLIMATICKÉ
KATASTROFĚ**

**ŘEŠENÍ, KTERÁ MÁME, A PRŮLOMY,
KTERÉ POTŘEBUJEME**

Obrázky a internetové zdroje

- The Black Cat Sabotage Handbook. Dostupné online: <https://blackcatsabotage.wordpress.com/>
- <https://nesehnuti.cz/eticky-kodex-ekologickych-organizaci/>
- <https://www.extinctionrebellion.cz/jednejme-okamzite/akcni-konsensus/>
- How to strike. Dostupné online: <https://fridaysforfuture.org/take-action/how-to-strike/>
- Obrázek: Trailer život na naší planetě: <https://m.facebook.com/GreenStore.cz/photos/a.935423896470060/3756775241001564/?type=3>
- Obrázek: Černobyl ve filmu Život na naší planetě: <https://www.artoftheancestors.com/blog/daavid-attenborough-life-on-our-planet>
- Stand by režim: <https://www.epet.cz/stand-by/>
- Na Brandenburské bráně: <https://www.teraz.sk/zahranicie/dve-klimaticke-aktivistky-vyliezli-na-b/673286-clanok.html>
- V galerii: <https://kultura.pravda.sk/galeria/clanok/646504-klimaticki-aktivisti-znova-utocia-na-obrazy-v-australii-sa-prilepili-ku-slavnym-warholovym-campbellovym-konzervam/>
- Polité obrazy dělí společnost: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/spolecnost/klimaticti-aktiviste-polite-obrazy-podcast-vinohradska-12-krajhanzl_2210270600_cen
- Zablockované tryskáče: <https://www.airways.cz/zprava/klimaticti-aktiviste-zablokovali-na-schipholu-soukrome-tryskace/>
- Podcast D. Dzwonkowska: <https://www.spreaker.com/show/etyka-cnot-srodoviskowych-prof-ucz-dr>
- Brněnský Extinction rebellion: <https://brnenska.drba.cz/zpravy/spolecnost/14834-na-svobodaku-se-symbolicky-obesili-lide-stojici-na-tajicim-kusu-ledu.html>

Literatura

- GATES, Bill. *Jak zabránit klimatické katastrofě: řešení, která máme, a průlom, které potřebujeme*. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2021.
- JEMELKA, Petr. *Úvod do ekologické problematiky*. MU, 2021.
- JONAS, Hans. *Princip odpovědnosti: pokus o etiku pro technologickou civilizaci*. Praha: Oikoymenh, 1997.
- ŠMAJS, Josef. *Ústava Země*. Banská Bystrica: Vydavatel'stvo PRO, 2015.

Další literatura

- BSTAN-'DZIN-RGYA-MTSHO, DUNNE, John D. a GOLEMAN, Daniel (ed.). *Ekologie, etika a změna klimatu: Dalajlama v dialogu se světovými odborníky*. V Praze: Vyšehrad, 2020.
- CARSON, Rachel. *Tiché jaro*. Klimax. Brno: Host, 2021.
- HÁLA, Vlastimil – KOLÁŘSKÝ, Rudolf. *Filosofie a ohrožená Země*. Filosofia, Nakladatelství Filosofického ústavu AV ČR, Praha 2020.
- HRUBEC, Marek. *Od zneuznání ke spravedlnosti: kritická teorie globální společnosti a politiky*. Praha: Filosofia, 2011.
- JONAS, Hans. *Princip odpovědnosti: pokus o etiku pro technologickou civilizaci*. Praha: Oikoymenh 1997.
- KOMÁREK, Stanislav. *Příroda a kultura: svět jevů a svět interpretací*. Vyd. 2. Praha: Academia 2008.
- LIBROVÁ, Hana, PELIKÁN, Vojtěch. Ethical Motivations and the Phenomenon of Disappointment in Two Types of Environmental Movements: Neo-Environmentalism & the Dark Mountain Project. *Environmental Values*. Cambridge: White Horse Press, 2016, 25 (2), s. 167-193.
- ŠMAJS, Josef. *Ústava Země: filosofický koncept*. Vydanie I. Banská Bystrica: PRO 2015.
- LOTAR, Petr: *Se života a díla Alberta Schweitzera*. Primus, Praha, 1995, s. 46